

Steven J Davis, John C Haltiwanger & Scott Schuh: **Job Creation and Destruction**

The MIT Press, Cambridge, Massachusetts & London, England, 1996

Vid analyser av efterfrågan på arbetskraft har man inom nationalekonomisk forskning ofta utgått ifrån ett redan existerande och representativt företag som antas ha en oändlig livshorisont, dvs man har antagit att företag är homogena. Det innebär att man bortser ifrån att arbeten skapas och försvinner genom att företag etableras eller läggs ned.

Från empirisk forskning har vi mycket kunskap om omsättning av sysselsatta och anställda, men vet mindre om etablering, nedläggning och omfördelning av arbeten. Orsaken torde framför allt vara frånvaron av lämpliga data. Nu börjar det dock bli möjligt att i flera länder konstruera databaser som möjliggör mikrobaserade studier av efterfrågesidan. Pionjärer på detta område är Steven Davis, John Haltiwanger och Scott Schuh som har studerat uppgång och nedgång i antal arbeten inom den amerikanska tillverkningsindustrin under 1970- och 80-talen. Detta är ett nytt forskningsområde där författarna var föregångare med ett antal publicerade artiklar i början av 1990-talet. De har sedan fått efterföljare som på samma sätt som Davis, Haltiwanger och Schuh genomfört studier som mäter antalet nybildade arbeten och nedlagda arbeten från longitudinella data över företag eller arbetsställen. Bland dessa forskare kan nämnas Jozef Konings (1995) som har undersökt tillverkningsindustrin i Storbritannien för åren 1973 till 1986 och Lourens

Broersma och Pieter Gautier (1995) som har undersökt tillverkningsindustrin i Nederländerna för åren 1978 till 1991. Båda studierna bekräftar i stort de resultat som Davis, Haltiwanger och Schuh får.

Davis, Haltiwanger och Schuh sammanfattar sin forskning i boken *Job Creation and Destruction*, som förutom resultat innehåller diskussioner om vilka implikationer dessa har för utformningen av och effektiviteten i den ekonomiska politiken. Författarna visar att heterogeniteten mellan arbetsplatser är mycket stor, både när det gäller nivåer och förändringar över tiden. Detta borde ha betydelse för vilken effekt den ekonomiska politiken har när den syftar till att påverka företagets anställningsbeslut.

Författarna utnyttjar en databas kallad "The Longitudinal Research Database" (LRD), som består av en panel av amerikanska arbetsställen inom tillverkningsindustrin med minst fem anställda. För varje arbetsställe finns uppgifter både på årsbasis och kvartalsvis för perioden 1972 till 1988. Totalt rör det sig om 160 000 arbetsställen och deras moderbolag. Databasen innehåller uppgifter om bransch, region, arbetsställets ålder och storlek, grad av produktspecialisering, energianvändning, genomsnittlig lön m m.

Boken består av åtta kapitel och ett tekniskt appendix. I de första sex kapitlen redovisas och analyseras framför allt bruttoflöden av arbeten inom amerikansk tillverknings-

industri, och relationen mellan arbetsflöden och flöden av anställda. I kapitel 7 analyseras resultaten utifrån vilka implikationer dessa har för den ekonomiska politiken i USA. Det sista kapitlet innehåller en allmän diskussion om tillgången på data.

Egenskaper i nyetablering och nedläggning av arbeten

I det inledande kapitlet definieras centrala begrepp i studien, som t ex nyetablering, nedläggning och omfördelning av arbeten. Med ett arbete avses en tjänst tillsatt med en anställd. Författarna studerar arbetsstället, alltså den fysiska plats där själva produktionen sker. Ett arbetsställe antingen etablerar eller lägger ned arbeten, dvs det som studeras är nettoförändringen i antalet arbeten på en arbetsplats. Den minsta studerade tidsenheten är ett kvartal, vilket innebär att om ett arbete läggs ned och ett nytt bildas under samma tremånadersperiod på en arbetsplats, är nettoförändringen av antalet arbeten oförändrad. Kapitlet innehåller också en beskrivning av de data som använts för att estimeras begreppen. En mer detaljerad beskrivning av definitioner och data ges i det tekniska appendixet.

I det andra kapitlet beskrivs egenskaper hos arbeten som etableras och läggs ned, med betoning på de egenskaper som är gemensamma oavsett region och bransch. Resultaten visar att en stor andel arbeten bildas och läggs ned varje år. Under ett år försvinner ca 10 procent av alla arbeten inom tillverkningsindustrin och under samma tid etableras ungefär lika många nya arbeten, fast vid andra arbetsplatser. De flesta av dessa nyetablerade och nedlagda arbeten innebär varaktiga förändringar i sysselsättningen på arbetsstället i fråga. Exempelvis har mellan 60 och 80 procent av de arbe-

ten som försvunnit från en arbetsplats under ett år fortfarande inte återskapats på samma arbetsplats två år senare.

Nyetablering och nedläggning av arbeten är koncentrerad till arbetsplatser med stora sysselsättningsförändringar. Två tredjedelar av etableringen och nedläggningen av arbeten sker på arbetsställen som expanderar eller kontraherar med 25 procent eller mer under ett år. Ungefär en fjärdedel av de nedlagda arbetena orsakas av att hela arbetsstället har lagts ned.

Resultaten visar också att andelen arbeten som försvinner har en större cyklisk variation än andelen arbeten som skapas. Under recessioner ökar andelen nedlagda arbeten dramatiskt, samtidigt som andelen nybildade arbeten avtar i en blygsammare takt.

Skillnader i flöden beroende på arbetsställets egenskaper

I det tredje kapitlet redovisas skillnader hos nyetablerade och nedlagda arbeten med avseende på bransch, region, kapital- och energiintensitet, lönenivå, graden av produktdifferentiering och graden av internationell konkurrens.

Författarnas slutsats är att i stort sett alla sektorer inom tillverkningsindustrin uppvisar stora bruttoflöden av arbeten. Omfördelningen av arbeten varierar dock mycket mellan branscher, från i genomsnitt 13,0 procent per år i pappersindustrin till 26,5 procent i trävaruindustrin. Vidare är bruttoflödet av arbeten vid arbetsplatser som betalar relativt höga genomsnittslöner mindre än vid arbetsplatser som betalar lägre genomsnittslöner, vilket innebär att arbeten vid "höglöne-arbetsställen" är mer varaktiga. Författarna finner däremot inget samband mellan graden av internationell konkurrens (mätt som andelen import respektive export

av den totala produktionen i en bransch) och bruttoflödet av arbeten.

Både bildandet, nedläggningen och omfördelningen av arbeten ökar med graden av produktspecialisering. Ökningen av antalet nyetablerade och nedlagda arbeten är ungefär lika stor, varför nettoförändringen i sysselsättning förblir i stort sett oförändrad. Industrier med en mer diversifierad produktion erbjuder en stabilare sysselsättning.

Nettosysselsättningen ökar kraftigt i mer kapitalintensiva industrier, medan sysselsättningen minskar i energiintensiva industrier. Branscher som uppvisar en hög total faktorproduktivitet har också en högre nettotillväxt av arbeten, och även en högre omfördelning av arbeten än de med låg total faktorproduktivitet.

I det fjärde kapitlet beskrivs hur nyetablerade och nedlagda arbeten skiljer sig åt med hänsyn till arbetsställets och företagets storlek samt arbetsställets ålder. Författarna för också en diskussion om det är de små företagen som bildar nya arbeten. De finner dock inte något enkelt eller starkt samband mellan nettoetablerandet av arbeten inom USAs tillverkningsindustri och arbetsställets storlek. Författarna ger flera exempel på hur slarvig användning av statistik och data kan leda till felaktiga slutsatser om att små företag nyetablerar fler arbeten än större företag. Man tar t ex inte hänsyn till att företag rör sig mellan olika storlekskategorier, vilket kan ge en felaktig uppskattning av andelen nya arbeten som härstammar från små företag. Det händer också att bruttoförändringar och nettoförändringar blandas ihop, dvs om små företag både nybildar och lägger ned oproportionerligt många arbeten, så innebär inte det att fler arbeten skapas av denna grupp. Fel kan också uppstå om man varje år klassificerar om företaget i storleksklasser efter antalet

anställda. Övergångar mellan storleksklasser har en tendens att kastas om. Ett företag som klassificeras som stort under basåret har en större sannolikhet att minska kommande år, och tvärtom, företag som klassificeras som små under basåret har större sannolikhet att expandera. Denna regression mot företagets långsiktiga jämviktsstorlek skapar illusionen att små företag etablerar fler arbeten än stora.

Resultaten visar att de flesta nya arbetstillfällena inom tillverkningsindustrin bildas av stora arbetsgivare som har etablerats för minst tio år sedan. Samtidigt står dessa arbetsställen också för det största antalet nedlagda arbeten. Däremot är bruttoandelen nybildade arbeten betydligt högre i mindre tillverkningsföretag än i större, medan nettoandelen nybildade arbeten inte är större, eftersom små industrier och arbetsplatser även har en betydligt högre andel nedlagda arbeten. När det gäller omfördelningen av arbeten avtar den kraftigt med arbetsställets och moderbolagets storlek samt arbetsställets ålder.

Andelen redan existerande arbeten som fortfarande finns kvar efter ett år ökar kraftigt med arbetsställets storlek och ålder. Även sannolikheten att nya arbeten skall överleva i åtminstone två år ökar med arbetsställets storlek. Slutsatsen är att såväl redan befintliga som nyetablerade arbeten är mindre stabila hos små än hos stora arbetsgivare, och när de väl en gång har försvunnit är det mindre sannolikt att arbetet återuppstår hos små arbetsgivare än hos stora.

Konjunkturvariationer i flöden av arbeten

Det femte kapitlet innehåller en genomgång över hur nyetablering och nedläggning av arbeten fluktuerar över konjunkturcykeln.

Med denna utgångspunkt för författarna sedan en diskussion om den rådande synen på konjunkturcykler som de anser är otillfredsställande och ofullständig. Författarna ger en alternativ syn på konjunkturcykler som bättre överensstämmer med presenterade fakta över bruttoflöden av arbeten.

Ett resultat är att antalet nedlagda arbeten varierar mycket mer över konjunkturcykeln än antalet nyetablerade arbeten, i många fall mer än dubbelt så mycket. I genomsnitt stiger andelen nedlagda arbeten med 2,5 procentenheter per kvartal under recessioner jämfört med expansioner, samtidigt som andelen nyskapade arbeten faller med betydligt blygsammare 0,7 procentenheter. Omfördelningen av arbeten är alltså kontracyklisk. Den stora variationen i antalet nedlagda arbeten är mer uttalad för större, äldre arbetsställen med högre genomsnittslöner och hög grad av produkt-differentiering. För en del mindre, yngre, mer specialiserade arbetsställen med lägre genomsnittslöner finns ingen skillnad alls i variationen, dvs i recessioner avtar bildandet av arbeten i ungefär samma utsträckning som nedlagda arbeten ökar, och tvärtom under expansionsperioder.

Omfattningen av och karaktären hos bruttoflöden av arbeten har varierat avsevärt mellan konjunkturcykler. Ökningstakten i andelen nedlagda arbeten var långsammare under recessionen 1981–82 jämfört med recessionen 1974–75. Andelen nyetablerade arbeten varierade mindre under 1980-talets konjunkturcykel jämfört med tidigare.

En syn på konjunkturcykler är att dessa drivs av aggregerade chocker som påverkar flertalet företag på samma sätt vid ungefär samma tidpunkt. Den synen får stöd av det empiriska faktum att fluktuationer i sysselsättningstillväxten i branscher uppvisar en

omfattande positiv samvariation över konjunkturcykler. Författarna finner dock en stor variation i sysselsättningstillväxt mellan arbetsställen. Många arbetsställen ökar sin sysselsättning under recessioner och många arbetsställen minskar antalet sysselsatta i konjunkturuppgångar. Detta resultat får författarna att tala för en omvärdering av synen på konjunkturcykler.

Kapitlet avslutas med en fallstudie från den amerikanska stålindustrin som genomgick en dramatisk strukturomvandling under 1970- och 80-talet. På tio år minskade den amerikanska stålproduktionen med mer än en tredjedel.

I kapitel sex analyseras sambandet mellan flöden av arbeten, sysselsättning och arbetslöshet över konjunkturcykeln. Författarna finner en stark positiv korrelation mellan nedläggning av arbeten och arbetslöshet. Under konjunkturredgångar ökar antalet nedlagda arbeten snabbt för att sedan minska kraftigt under perioder av återhämtningar. Arbetslösheten når sin topp några kvartal efter det att antalet nedlagda arbeten nått sin kulmen, och faller sedan långsamt under återhämtningsperioden. Förvånande nog finner författarna också en svag positiv korrelation mellan nyetablerandet av arbeten och arbetslöshet.

Inte bara flödet in i utan också flödet ut ur arbetslöshet ökar kraftigt under recessioner. Författarna tolkar detta kontracykliska mönster som att cykliska nedgångar är tider av osedvanligt intensiv omstrukturering i ekonomin.

Under goda tider utgörs de arbetslösa främst av nytilträdande och återinträdande på arbetsmarknaden, anställda som slutar på eget initiativ samt unga människor. Under recessioner domineras ökningen i antalet arbetslösa av ett ökat antal friställda. Andelen arbetslösa i åldrarna 25 till 54 ökar

också. Under recessionen i mitten av 1970-talet svarade tillfälliga friställningar för den största delen av arbetslöshetsökningen. Under recessionerna i början på 1980- och under 1990-talet var det i stället de permanenta friställningarna som stod för den största delen av arbetslöshetsökningen.

Enligt författarna ligger den ökande varaktigheten i nedlagda arbeten på arbetsställenivå och det ökande inflödet av permanent friställda personer till arbetslöshet bakom mycket av den långdragna och cykliska ökningen av långtidsarbetslösheten som pågått sedan 1980.

Slutligen konstaterar författarna att även om omfördelningen av arbeten är kontracyklisk, är antalet byten bland anställda mellan arbetsgivare starkt procykliskt. Därför är omfördelningen av anställda inte kontracyklisk.

Den bild av omfattande heterogenitet mellan arbetsställen som boken ger tyder på att det är arbetsställespecifika faktorer som huvudsakligen bestämmer var arbeten nyetableras och läggs ned. Lätt observerbara faktorer som bransch, region, löner, arbetsgivarens storlek och ålder, kapital- och energiintensitet samt internationell konkurrens förklarar endast en liten del av heterogeniteten i den tillväxt av arbeten som sker på arbetsställen. Författarna diskuterar flera möjliga förklaringar till den observerade heterogeniteten. En förklaring kan vara arbetsgivarens osäkerhet över efterfrågan på nya produkter, hur kostnadseffektiva alternativa teknologier är osv. Ett annat skäl kan vara skillnader i entreprenörskap och ledarförmåga. Ytterligare en orsak kan vara att information sprids långsamt. Tyvärr ges inte dessa arbetsställespecifika faktorer tillräckligt stort utrymme i dagens ekonomiska forskning enligt författarna. Vi vet för litet om den relativa vikten av dessa faktorer eller

varför de genererar en sådan heterogenitet i utfallet.

Politiska och ekonomiska implikationer

I kapitel sju diskuteras de ekonomiska och politiska implikationerna av de resultat som har presenterats i de föregående kapitlen. Resonemangen är i huvudsak intuitiva.

Författarna utgår från det faktum att det mesta av den observerade variationen i tillväxten av arbeten mellan arbetsställen beror på skillnader inom snarare än mellan sektorer, dvs att arbetsställen är heterogena. En slutsats som författarna drar är att de arbetsställespecifika faktorernas betydelse för att bestämma vad som påverkar företagen gör det svårt att bedriva en målorienterad politik, eftersom det blir både svårt och dyrt att urskilja politikens effekter. I kapitlet ges flera exempel på målorienterade åtgärder som genomförts i USA, t ex skattelättnader för vissa grupper, skydd mot utländsk konkurrens, speciella villkor för små företag osv. Författarna tar speciellt upp två problem som kan uppstå med en målorienterad politik. För det första leder en sådan politik ofta till att särskilda intressegrupper bildas, som i sin tur kan motverka effektiviteten i politiken. För det andra tenderar målorienterade politiska åtgärder också att kvarstå även efter den tidpunkt som är mest effektivt. Författarna ifrågasätter därför politikernas förmåga att utforma en politik som leder till fler och bättre arbeten, och förespråkar i stället en neutral politik.

Andra slutsatser som författarna drar av sina resultat är att den höga andel nedlagda arbeten som förekommer i stort sett i alla sektorer inom tillverkningsindustrin, innebär en risk för flertalet anställda att förlora

sitt arbete. Därför är det av stor vikt att arbetsstyrkan är flexibel och kan anpassa sig till både geografiska förändringar och förändrade kunskapskrav i de arbeten som finns tillgängliga.

Det finns vidare ingen anledning att skydda amerikansk tillverkningsindustri från utländsk konkurrens eftersom resultaten i boken inte ger något stöd för att en större internationell öppenhet skulle leda till mindre trygga arbeten.

Boken avslutas med ett cirka femtio sidor långt tekniskt appendix. Appendixet är främst av intresse för forskare och analytiker som vill konstruera motsvarande statistik från andra datakällor, eller utvärdera de mått som författarna använder.

Kommentarer till boken

Boken är lättillgänglig och även personer utan djupare kunskaper i nationalekonomi kan tillgodogöra sig innehållet. De tekniska beskrivningarna är hänvisade till ett appendix. Boken fyller ett tomrum när det gäller att studera dynamiken på arbetsmarknaden från företagens synvinkel och kommer säkert att bli en standardreferens på sitt område. Den innehåller en mängd intressanta resultat och tolkningar som är centrala för alla som sysslar med arbetsmarknadsfrågor. En mindre invändning mot detta är att författarna ibland försöker täcka alltför mycket på en gång.

Det hade varit önskvärt om författarna hade refererat mer till de studier från andra länder som faktiskt finns och diskuterat likheter och skillnader i resultaten. Det skulle göra det lättare att värdera författarnas slutsatser. Det finns bl a studier som, till skillnad från studien i den här recenserade boken, finner att omfördelningen av arbeten är acyklisk eller t o m procyklisk. Några så-

dana studier presenteras i *Employment Outlook 1994* (OECD) som innehåller en genomgång av forskningen om nyetablering och nedläggning av arbeten vid företag. En nyligen utförd studie av Karsten Albæk och Bent Sørensen (1995) avseende dansk tillverkningsindustri för åren 1980 till 1991 finner inte heller att omfördelningen av arbeten är kontracyklisk. Även om nyetableringen av arbeten är procyklisk och nedläggningen av arbeten är kontracyklisk så är variationen i de två måtten lika stor, vilket gör att omfördelningen av arbeten inom dansk tillverkningsindustri är acyklisk.

Bokens författare påpekar själva att datamaterialet innehåller brister. Kvaliteten på de arbeten som skapas och läggs ned är svår att mäta. De enda indikationer på kvalitet som förekommer i boken är den anställdes genomsnittliga lön samt sannolikheter för olika arbeten att överleva. Ändå är författarnas datamaterial av bra kvalitet. Den data som används i andra studier har ofta betydligt större brister, exempelvis icke representativa urval, ej frekvent samplingsperiod, täckning av små geografiska områden, en omöjlighet att särskilja vad som är nya och nedlagda företag från vad som är byte av ägare, samt att särskilja företag från arbetsställen. Det finns alltså ett stort behov av bättre data. En angelägen utvidgning är data över andra branscher än tillverkningsindustrin. Kunskap om andra branscher är viktigt, i synnerhet som tillverkningsindustrin utgör en krympande sektor i USA liksom i bl a Sverige. Det är också intressant med data från andra branscher för att kunna analysera sambandet mellan skapandet av arbeten och arbetsgivarens storlek. Tillverkningsindustrin domineras av stora arbetsställen, till skillnad från exempelvis den privata tjänstesektorn som har ökat sin andel av den totala sysselsättningen de senaste årtiondena.

En brist i studier av denna typ är att de anställda behandlas som en homogen grupp. De flesta länders statistikmyndigheter samlar inte in data över arbetsställen som beskriver arbetskraftens demografi i detalj. Empiriska studier av heterogen arbetskraft har varit baserad på hushålls- eller individdata för vilka det finns uppgifter om variabler som ålder, ras, kön, utbildning, yrke m m. Arbetsställdata som även beskriver arbetskraften i termer av dylika variabler skulle kunna bidra till att väsentligt öka våra kunskaper på detta område.

Kunskap om hur efterfrågan på arbetskraft ser ut på olika arbetsställen kan hjälpa oss att bedöma effekter av olika åtgärder som syftar till att skapa eller bevara arbetstillfällen. Vissa åtgärder är inriktade främst mot mindre företag, andra mot företag som nyetableras och ytterligare andra mot företag som hotas av neddragningar eller nedläggningar. Även i Sverige diskuteras ny- och småföretagandet som ett instrument för att öka sysselsättningen och det finns ett arbetsmarknadspolitiskt medel med denna inriktning. Samtidigt vet vi mycket litet om hur arbetskraftsefterfrågan ser ut i dessa företag jämfört med de redan etablerade företagen. Det betyder att slutsatser om effekter av åtgärder som syftar till att skapa arbetstillfällen genom nya företag, som baseras på resultat från undersökning av redan existerande företag, är mycket osäkra. Det finns därför ett stort behov av studier som tar hänsyn till dynamiken och heterogeniteten i arbetskraftsefterfrågan hos företag och arbetsställen.

Doktorand **Helena Persson**
 Institutet för Social Forskning
 Stockholms Universitet

Referenser

- Albæk, Karsten & Sørensen, Bent E (1995), "Worker Flows and Job Flows in Danish Manufacturing, 1980–91". Discussion Papers 95–12. Institute of Economics, University of Copenhagen.
- Broersma, Lourens & Gautier, Pieter (1995), "Job Creation and Job Destruction by Small Firms: An Empirical Investigation for the Dutch Manufacturing Sector". Research memorandum 1995–1. Vrije Universiteit, Amsterdam.
- Konings, Jozef (1995), "Job Creation and Job Destruction in the UK Manufacturing sector", *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, Vol 57, s 5–24.
- OECD (1994), *Employment Outlook*, Paris.